

S . VI . 431 . 1 . 7 . 2011

P R O T O K Ó Ł

**kontroli problemowej w zakresie stanu utrzymania obiektów grobownictwa wojennego
oraz określenia potrzeb remontowych przeprowadzonej w dniu 17 sierpnia 2011 r.**

Nazwa i adres jednostki kontrolowanej:

Urząd Miejski w Przecławiu , ul. Kilińskiego 7, 37-320 Przecław.

Kierownikiem kontrolowanej jednostki jest:

p. Ryszard Wolanin – Burmistrz, pełniący tę funkcję od 1994 roku

Kontrolę przeprowadziła Barbara Uliasz – starszy specjalista w Wieloosobowym stanowisku ds. ochrony dziedzictwa narodowego i spraw organizacyjnych, na podstawie upoważnienia Wojewody Podkarpackiego z dnia 3 sierpnia 2011 r. znak: S.VI.0030.9.2011.BU oraz delegacji nr 577/11 wystawionej przez Zastępcę Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego w Rzeszowie.

Zakres przedmiotowy kontroli: stan realizacji zadań w zakresie opieki nad obiektami grobownictwa wojennego oraz wykorzystania środków dotacji celowej.

Kontrolą objęto okres od ostatniej kontroli, przeprowadzonej w 2001 roku

W toku kontroli uczestniczyła i udzielała informacji p. Róża Władczyk – Inspektor.

W trakcie kontroli dokonano lustracji cmentarza i mogił zlokalizowanych na terenie gminy, ustalono że:

1. Cmentarz z I wojny światowej w miejscowości Tuszymia zajmuje powierzchnię 72 arów (według karty ewidencyjnej, będącej w posiadaniu gminy i Wydziału Polityki Społecznej Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego w Rzeszowie). Cały teren otacza współczesne, niewysokie ogrodzenie z metalowych elementów. Przy wejściu znajduje się ozdobna, drewniana brama. Alejka centralna kończy się bogato zdobionym, drewnianym krzyżem z postacią Chrystusa oraz datami 1914 – 1915. Za nim znajduje się betonowe

obramowanie z metalowym krzyżem stanowiące miejsce spoczynku Józefa Jaworskiego – ofiary II wojny światowej. W środku ogrodzenia, znajduje się niewielkie, częściowo owalne wzniesienie, stanowiące cmentarz z I wojny światowej. Po bokach wiodącej na szczyt alejki ustawione są wysokie, ozdobne drewniane krzyże (m.in. prawosławne). Za nimi umieszczone są drewniane obramowania otaczające pochyłości terenu. Na szczycie wzniesienia ustawiony jest wysoki, drewniany pomnik centralny, stanowiący kompilację trzech krzyży. Przed nim niewielki ołtarz polowy. Wokół pomnika znajdują się kamienie, stanowiące najprawdopodobniej materiał budowlany dla częściowo wzniesionego muru wokół pomnika. Po lewej stronie alei wejściowej znajduje się: tablica poświęcona faktowi nadania przez Radę Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa w Warszawie szkole w Tuszynie złotego medalu opiekuna miejsc pamięci narodowej, niska drewniana tablica z informacją o poświęceniu rośliny przez papieża oraz duża tablica informacyjna z historią cmentarza.

2. W lesie w miejscowości Rzemień – Leśnictwo Tuszyna, zlokalizowane są mogiły żołnierzy Armii Radzieckiej:

- przy ośrodku wypoczynkowym znajduje się pojedynczy grób mający formę betonowej płyty z pięcioramienną gwiazdą i metalową tabliczką, z wygrawerowanego napisu wynika, że pochowano tutaj sierż. Aleksieja Karpowicza Moskalewa (ur. 1910, zm. 12 stycznia 1945 r.),
- obok dawnej leśniczówki znajduje się mogiła zbiorowa otoczona betonowym obramowaniem zwieńczonym metalowym krzyż (brak tablicy inskrypcyjnej), według posiadanych informacji w mogile spoczywa najprawdopodobniej trzech niezidentyfikowanych żołnierzy, grób oraz jego najbliższe otoczenie ogrodzone jest niskimi betonowymi elementami na słupkach.

W wizji lokalnej mogił żołnierzy AR uczestniczył przedstawiciel Leśnictwa, który wskazał lokalizację opisanych wyżej grobów. Podczas kontroli wskazał on jeszcze jedno miejsce spoczynku, złożone z dwóch pojedynczych mogił, na których ustawione są zniszczone drewniane krzyże bez jakichkolwiek tablic.

Wnioski:

1. Zgodnie z art. 7 ustawy z dnia 28 marca 1933 r. *o cmentarzach i grobach wojennych* (Dz. U. Nr 39 poz. 311 z późn. zm.) „bezpośredni dozór nad stanem grobów i cmentarzy wojennych sprawują gminy” taki obowiązek gmina przyjęła także na

podstawie *Porozumienia* zawartego w dniu 30 marca 1999 r. z Wojewodą. Według informacji pracownika gminy cmentarz w Tuszynie pozostaje pod wyłączną opieką Stowarzyszenia „Rędziny”, które wykonuje prace pielęgnacyjne, staraniem jego członków wzniesiono obecne urządzenie cmentarza. W związku z powyższym proszę o przestawienie umowy ze Stowarzyszeniem, na podstawie którego przejęło ono obowiązki gminy wobec cmentarza wojennego

2. Zgodnie z art. 5 ww. ustawy oraz § 2 ust. 1 lit. b rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 23 października 1936 r. wydanego w porozumieniu z Ministrami Spraw Wojskowych i Opieki Społecznej w sprawie wykonania ustawy z dnia 28 marca 1933 r. o grobach i cmentarzach wojennych (*Dz. U. Nr 85 poz. 595*) wszelkie prace wykonywane na cmentarzu wojennym a szczególnie wznoszenie trwałych elementów urządzenia powinny zostać poprzedzone zgodą Wojewody.
3. W związku z faktem, że na cmentarzu wojennym w Tuszynie znajdują się elementy w żaden sposób nie związane z osobami na nim pochowanymi należy niezwłocznie usunąć poza jego teren: tablicę poświęconą nadaniu szkole w Tuszynie medalu opiekuna MPN oraz niską tablicę drewnianą umieszczoną z tyłu.
4. Mogiły żołnierzy AR zlokalizowane na terenie leśnym są zaniedbane i źle utrzymane, ich umiejscowienie w terenie leśnym utrudnia opiekę a brak oznaczenia w terenie uniemożliwi odnalezienie. Najwłaściwszym byłoby dokonanie ekshumacji grobów i przeniesienie szczątków na najbliższy cmentarz żołnierzy AR w Mielcu. Tutaj Wydział nawiąże kontakt w tej sprawie z Urzędem Miasta w Mielcu, który byłby wykonawcą planowanych prac – za zgodą i w porozumieniu z właściwą terytorialnie gminą oraz właścicielem terenu. Wszelkie ustalenia w tej sprawie zostaną przekazane do Urzędu Miejskiego w Jarocinie. Proszę o dokładne ustalenie właściciela/li terenów na których znajdują się miejsca spoczynku żołnierzy AR przeznaczone do ekshumacji i uzyskanie jego/ich pisemnej zgody na przeprowadzenie prac. Uzyskanie takiej zgody stanowi niezbędny element do wydania przez Wojewodę decyzji ekshumacyjnej.
5. Pani Róża Władczyk – prowadząca problematykę cmentarnictwa wojennego jest zorientowana w lokalizacji i stanie zachowania cmentarza wojennego oraz mogił. Posiada stosowny zapis w swoim zakresie czynności.

Na tym czynności kontroli zakończono. Protokół kontroli sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, z których jeden otrzymuje jednostka kontrolowana.

Zgodnie z ustawą z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2009 r. Nr 31, poz. 206 z późn. zm.):

Kierownik jednostki kontrolowanej parafuje na każdej stronie oraz podpisuje protokół kontroli w terminie 7 dni od momentu jego otrzymania. Kierownikowi przysługuje przed podpisaniem protokołu prawo zgłoszenia umotywowanych zastrzeżeń, co do ustaleń zawartych w protokole w terminie 7 dni od otrzymania protokołu. Kierownikowi przysługuje również prawo odmowy podpisania protokołu kontroli, przy złożeniu w terminie 7 dni od jego otrzymania pisemnych wyjaśnień w sprawie odmowy.

O wynikach kontroli poinformowano pracownika na stanowisku, na którym przeprowadzono kontrolę.

BURMISTRZ

mgr Ryszard Wołanin

(Podpis Kierownika jednostki kontrolowanej)

Przeclaw dnia *2011-08-31*

/miejsowość/

Beata Aldon

(Podpis Kontrolującego)

Przeclaw

/miejsowość/

dnia *2.09.2011*

Osoba uczestnicząca w kontroli:

Beata Aldon

URZĄD MIEJSKI w PRZECLAWIU
39-320 Przeclaw, ul. Kilińskiego 7
fax (017) 58-131-16
tel (017) 5813119, (017) 5813386